

Nr 52.

Ankom till riksdagens kansli den 19 maj 1915 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ändring av 18 kap. 16 § strafflagen.

Närvarande: herrar Petersson i Lidingö villastad, Lindhagen, af Ekenstam, Söderbergh*, Trana, Stärner*, greve Lagerbjelke*, Alexanderson, Dahl, Tisell, Pettersson i Södertälje, Pettersson i Bjälbo, Persson i Norrköping, Gustafsson i Örebro, Schotte* och Borg*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Uti en inom första kammaren väckt, till laguskottet hänvisad motion, nr 28, har herr *Wavrinsky* hemställt, »att riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till sådan ändring av eller tillägg till 18 kap. 16 § strafflagen, att polismyndighet, under förbehåll, som trygga mot övergrepp, må lämnas befogenhet att vid fall av fortfarande grymhet mot och misshandel av djur, varvid rättelse ej genom lämpor eller i den ordning lagen nu föreskriver vinnes, på ägarens bekostnad taga vård om sådant djur och i värsta fall låta nedslakta det.»

Till stöd för sin hemställan har motionären anfört följande:

»I motion nr 133, väckt i andra kammaren år 1896, hemställde undertecknad, »att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära, det Kungl. Maj:t ville låta utreda, i vad mån och under vilka förhållanden utsträckt befogenhet för kronobetjäning och polismyndighet att inskrida mot svårare djurplågeri eller andra åtgärder till djurens skydd mot misshandel, såsom skärpta straffbestämmelser m. m., äro av behovet påkallade, och

att Kungl. Maj:t i samband därmed ville snarast möjligt förelägga riksdagen förslag till lag i sådant syfte».

Jag anförde i motionen exempel på uppenbar grymhet vid behandling av djur, vilken under en lång tid fortgått, och styrkte detsamma med flera bevittnade intyg.

Personer, som av tanklöshet eller dåligt föredöme förledas till grymhet mot djur, korrigeras lätt. Och i svårare fall torde straffhotet i 18 kap. 16 paragrafen strafflagen verka tillräckligt avskräckande från att upprepa brottet. Men råa naturer taga sällan rättelse eller avskräckas. Då sinnet rinner till eller rusdryckerna spela in, trotsa de och framhärda i sina dåliga handlingar. I regeln äro djurplågåre också människoplågåre och såsom sådana fruktade och bli därför länge lämnade oantastade vid sitt djurplågeri. Bli de tilltalade, behöva de endast i det längsta hålla sig undan eller under rättegången anlita de många utvägar, som stå öppna att draga ut på målet, för att särskilt på landsbygden långa tider kunna utöva djurplågeriet. Ja, straffet avskräcker dem icke ens från att fortsätta. Under tiden äro djuren ohjälpligt hemfallna åt sina plågoandar, tills i bästa fall döden befriar dem.

För att råda någon bot mot detta missförhållande var det jag väckte min motion. Lagutskottet hemställde emellertid, att motionen icke skulle till någon riksdagens åtgärd föranleda, och den avslogs i båda kamrarna.

Min framställning att kronobetjante- och polismyndigheter måtte för sådana fall beklädas med befogenhet att inskrida till djurens skydd, *under former och i en utsträckning, som tryggade mot övergrepp från deras sida*, vann varken medkänsla eller förstående.

Jag återkom år 1898 med en framställning i samma syfte. Motion nr 108 till andra kammaren. Nu stödde jag mitt yrkande på utlåtanden av 49 veterinärer, varibland flertalet distriktsveterinärer, till vilka riktats frågan:

Finner Ni av behovet påkallat, att — i synnerhet på landsbygden — polismyndigheterna erhålla befogenhet att under former, som trygga mot övergrepp, ingripa för att, tills dom genom rättslig åtal fallit, eller eljest rättelse kunnat vinnas, förhindra djurplågeri genom att taga det plågade djuret om hand och i värsta fall nedslakta det?

Av de 49 svarade 46 obetingat ja. Jag ber att i sin helhet få hänvisa till bilagan till motionen nr 108 och vill här endast framhålla, att flera av svaren ådagalägga, att sådant ingrepp från polismyndigheters sida, som jag ifrågasatt, redan nu äger rum vid sidan av lagen. Till förekommande av övergrepp föreslås föregående besiktning av veterinär eller

vittnesintyg. Flera föreslå befogenhet för ordningsmyndighet att hålla tillsyn över att uppenbar grymhet ej begås mot djuren. En av de tre, som ej finna åtgärder i min framställnings syfte behöfliga — biträdande statsveterinären i Stockholm — anser det dock »vara av behovet påkallat att vederbörande myndigheter i så väl städer som på landsbygden ej blott erhålla befogenhet, utan förständigas att anordna en efter förhållandena i varje särskilt fall avpassad tillsyn i och för djurplågeriets förhindrande».

I min motion yrkade jag med hänvisning till förestående sakkunniges omdömen, att 18 kap. 16 paragrafen måtte *fullständigas* med särskilt avseende på erhållande av skydd mot fortfarande eller upprepad svårare misshandel.

Även denna min motion avstyrktes av lagutskottet. I första kammaren höjdes tvenne röster för densamma, däribland kammarens dåvarande högt ärade vice talmans. Motionen avslogs emellertid. Andra kammaren biföll motionen efter en mycket ingående debatt.

Uppmuntrad av denna framgång återkom jag redan påföljande år och hemställde i motion nr 26 i andra kammaren, »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utarbeta och för riksdagen framställa förslag till sådan ändring av 18 kap. 16 paragrafen strafflagen, att dels den nu gällande inskränkningen, enligt vilken straff för djurplågeri inträder allenast i det fall, att det misshandlade djuret är i någons ägo, upphör att gälla, dels såsom straffbart djurplågeri blir att anse ej blott sådan misshandel, som kan sägas hava sin grund i uppenbar grymhet, utan ock all annan rå och för den allmänna rätts- och sedlighetskänslan sårande misshandel av djur, dels slutligen straffpåföljden blir bestämd så, att även frihetsstraff kan å förseelsen följa».

Härvid har jag som synes för tillfället fränfallit det önskemålet, att åt polismyndighet — och vid dess sida såsom i en del stater åt djurskyddsföreningars därför särskilt utsedda ombud — kunde lämnas befogenhet att ingripa för att *förhindra* att misshandel fortfarande utövades. Jag fann tiden ännu ej mogen, särskilt inom domarekåren, för ett framsteg i denna riktning och, för att ej lägga stötstenar i vägen för andra reformer i berörda lagrum, som möjligen kunde vara ägnade att indirekt befördra även mitt huvudsyfte, lät jag den frågan tills vidare vila.

Lagutskottet var emellertid obevekligt. Dock reserverade sig mot utlåtandet i sin helhet tre ledamöter, mot vissa delar av motiveringen en ledamot och ytterligare tre mot utskottets hemställan om avslag å motionen, i vad densamma åsyftade skärpning av straffet för djurplågeri.

I denna sista del blev också motionen bifallen även i första kammaren efter mycket verkningfulla anföranden av några av kammarens mest inflytelserika talare.

Riksdagen beslöt att anhålla hos Kungl. Maj:t om förslag till sådan ändring i 18 kap. 16 paragrafen strafflagen, att i straffsatsen för djurplågeri upptoges jämväl frihetsstraff.

Sedermera har även, efter motion av herr Nydal, en ändring skett i det i mitt första led gjorda yrkandet, så att »egna och andras kreatur» utbyttis i lagen mot »djur».

Men alltjämt står det stora och viktiga önskemålet, att ett fortsatt grymt förfarande mot djur må kunna *förhindras*, öppet.

År 1899 kunde den främste talaren i första kammaren för straffskärpning från rättens ståndpunkt framhäva, att djurplågeri ej straffas för djurens egen skull utan såsom sedlighetsbrott, i den mån djurplågeriet kränker den allmänna sedlighetskänslan. Formelt är denna ståndpunkt fortfarande giltig. 18 kap. avhandlar *sedlighetsbrott*. Men har ej den allmänna meningen under de 15 år som sedan förlupit tagit stora steg framåt mot en ansvarsfullare uppfattning om våra plikter vid behandling av djuren? Är det verkligen fortfarande i uteslutande *själviska* syften vi äga lagstifta mot djurplågeri — till stävjande av endast den mest *uppenbara grymhet* mot våra stumma tjänare?

Har icke något som fått namn av »djurens rätt» — tack vare främst djurskyddsföreningarnas erkännansvärda strävanden — fått insteg i våra samveten? Och böra icke de Krallska hästarnas och Manheimerhundens prestationer åtminstone mana till bättre eftertanke huru vi tillvarataga våra plikter mot djuren?

Må vara, svarar man kanske, men icke kunna vi tillmäta polismyndighet rätt att *direkt* inskrida mot djurplågeri? Det ges ju andra förhållanden utom djurplågeri, varunder sådant förfarande ej tillstädjes.

Visserligen, men de, som då äro lidande, äro människor, som kunna något åtgöra för att undfly brottslingen eller att skydda och försvara sig och påkalla hjälp. Djuren äro i de flesta fall hjälplösa i våldsverkarens händer. De skola bringas till ursinne, innan de, mycket undantagsvis, söka försvara sig, och deras stumma klagan och vädjan till människors barmhärtighet hör ingen. Däri ligger en djup skillnad. I andra länder har man också ej skytt att taga ett ansenligt steg i den riktning jag föreslagit.

Så återstår invändningen att en föreskrift i lagen av antytt slag är svår att formulera. Det är möjligt, men med god vilja går det säkert.

Man befarar också att i sin tillämpning lagen skulle komma att gå längre än som är skäligt. Därför kan alltid rådås bot.

Är det ej betecknande att behovet av en sådan lag blivit så trängande, att det föreslagna förfarandet ej sällan *måste* tillgripas *utanför lagen*. Jag åberopar härvidlag de av mig till 1896 och 1898 års motioner fogade intyg och bilaga. Denna fordran från förnämligast veterinärernas sida, som där kommit till uttryck, träder nu fram med ständigt växande styrka från även polismyndigheternas sida.

Till bestyrkande härav lämnas härmed även från de närmaste åren några belysande utlåtanden i fråga bland de många som stå till buds.

1912.

Kronolänsman Norman i Spånga har uttalat, att han visserligen i flera fall ingripit och omedelbart förbjudit hästars användande, men att detta skedde utan stöd av lagen. Han framhöll önskvärdheten av att sådana bestämmelser utfärdades, att då djur anträffas misshandlade eller eljest vanvårdade allmänna åklagaren hade rätt att omedelbart skilja djuret från dess ägare och i övrigt vidtaga de åtgärder, som kunna anses nödiga för djurets vård och djurägarens ställande till ansvar. Enligt nu gällande lagbestämmelser har länsman icke rätt att genast ingripa till djurens skydd.

(Meddelande till Centralförbundets byrå den 1 november 1912.)

1913.

De svenska djurskyddsföreningarnes Centralförbund.

Kronolänsman C. E. Esseen, Strömsholm.

Åberopande bifogade tidningsurklipp skulle vi sätta värde på att till vårt redan samlade material få även resultatet av ifrågavarande mål, och får jag därför vördsamt utbedja mig ett meddelande härom. Tillika skulle jag vara tacksam för ett uttalande av Eder, huruvida Ni anser en förändring av lagen behövlig för att i t. ex. ett fall som detta kunna direkt ingripa och förhindra fortsatt djurplågeri genom att skilja djuren från ägaren, om det skulle visa sig att djurplågeriet, trots åtalet, fortsättes.

Tacksam för Edert värderade meddelande har jag äran teckna

med utmärkt högaktning

A. Christell.

Djurskyddskonsulent.

Svar: Synes mig synnerligen önskvärt och finnas flera fall, då tydligt kan påvisas nödvändigheten av ett sådant ingripande!

1914. Från en enquête.

Utan att vilja ingå särskilt på frågan, vilka lagstiftningsåtgärder kunna anses vara av behovet mest påkallade, vill undertecknad, som lämnats tillfälle yttra sig, härmed endast påvisa en enligt mitt förmenande synnerligen avsevärd brist uti vår svenska lagstiftning beträffande djurskydd.

Den åtgärden nämligen av åklagare eller polismyndighet att fråntaga en person, som genom grymhet, vanvård, oförstånd att sköta djur eller dylikt gör sig skyldig till straff enligt djurskyddsparagrafen, de djur, som äro i hans ägo eller vård, finnes icke i vår svenska lag anbefalld eller ens tillåten, huru svåra omständigheterna än kunna vara. Åklagaren äger sålunda icke rätt vare sig att fråntaga en person hans djur och bereda djuren bättre vård eller, om så måste anses nödvändigt, låta nedslakta djuren, om också dessa äro så misshandlade eller vanskötta, att de ej ens hava krafter kvar att själva resa sig, utan på grund av endast misskötsel nästan äro halvdöda. En sådan åtgärd att på ett eller annat sätt befria djuren från lidande, huru väl befogad den från mänsklig synpunkt än kan vara, skulle helt säkert bereda den, som vidtog åtgärden, böter för egenmäktigt förfarande, därest åtal mot honom skedde, och detta på den grund att åtgärden i fråga icke hade stöd i lag.

Undertecknad har själv för omkring ett år sedan varit i tillfälle att erfara, huru maktlös åklagaremyndighet kan stå i dylikt fall, och kan icke underlåta att relatera förhållandet för intresserade till belysande av frågan. Det hade kommit till min kännedom, att uti en mindre, avlägset belägen gård djuren voro synnerligen illa behandlade. Jag avreste till platsen för undersökning. Där mötte mig en sorglig syn. En nästan fullkomligt mörk ladugård, saknande fönster, med en kreatursbesättning av ett par oxar, två kor och en kalv, samt ett likaså mörkt stall med en häst, samtliga djuren så ytterligt misskötta, att det nästan trotsar beskrivning. Spillningen efter djuren tycktes icke vara bortförd på lång tid, djuren, som lågo i denna smörja, voro ytterligt avmagrade och såriga samt kraftlösa, så att de, på ett undantag när, ej kunde resa på sig. Gården ägdes av en åttioårig gubbe med hans lika gamla hustru. Dessa som själva skötte gården utan tillhjälp av tjänare, voro icke blott oförmögna att vårda djuren, utan saknade delvis även vilja därtill på grund av en nästan otrolig snålhet.

Uti nu i korthet relaterade fall hade naturligtvis den enda rätta åtgärden varit att fråntaga den åttioårige, orkeslöse och snåle gubben hans djur och bereda dessa en lämplig vård. En sådan åtgärd ägde

likväl åklagaren, som sagt, icke befogenhet att vidtaga, ehuru det måste vara alldeles uppenbart, att i nämnda speciella fall ägaren var fullkomligt olämplig att längre sköta djuren.

I förbigående må nämnas, att genom enskild påtryckning förmådde jag några släktingar till ägaren att inverka på denne så, att han godvilligt medgav, det dessa finge sköta djuren, vilka djur sedermera av dessa inköptes; ett av djuren måste dock ett par dagar efter mitt besök nedslaktas. Hade likväl icke genom undertecknads nämnda påtryckning, vilken måste betraktas såsom en fullt privat sådan, djuren sålunda komma från sin ägare, hade de stackars djuren säkerligen i lång tid måst lida samma fortsatta elände.

En synnerligen välbefogad åtgärd i lagstiftningshänseende vore sålunda att söka inverka på dem, det vederbör, att få en utredning i antytt syfte, så att med åklagarbefogenhet utrustad polismyndighet finge icke blott rätt, utan även skyldighet att vid behov skilja djuren från deras ägare på dennes bekostnad; vid fall, som icke vore alldeles uppenbart, naturligtvis först efter veterinärs tillstyrkande utlåtande. Åtgärder i sådant syfte äro, enligt undertecknads åsikt, att hänföra till ett praktiskt djurskyddsarbete.

Kronolänsman
G. Göthman,
Gnesta.

Ur Djurvännernas Tidning.

SVÄLTFÖDDA KREATUR, SOM SKILJAS FRÅN SIN ÄGARE.

Länsstyrelsen i Malmö ingriper på anmodan av Centralförbundet.

Den 22 maj 1914 mottog Centralförbundets byrå telefonmeddelande från ordföranden i Höganäs djurskyddsförening angående ett svårare djurplågeri. Lantbrukaren Bengt Nilsson i Buskeröd, Väsby, hade under en längre tid till den grad vanvårdat och svältfött sina djur, två hästar, tre kor och en kalv, att då djurskyddsföreningen erhöll kännedom därom, redan en ko hade dött och de andra djuren voro så utmagrade, att de ej kunde stå på benen utan lågo i stallet, på bara jorden, utan något slags strö under sig. Såväl veterinär som länsman hade besiktigat djuren och ålagt ägaren att giva dem föda, dock utan påföljd. Stämning hade uttagits på mannen, men han vägrade att giva djuren föda och att motaga erbjudet hö och halm.

Sedan Centralförbundet per telefon satt sig i förbindelse med länsstyrelsen i Malmö, som fick del av de upprörande detaljerna, förordnade

denna *telegrafiskt* vederbörande länsman att låta bortföra djuren för erhallande av vård. För inköp av foder förskotterade Centralförbundet det erforderliga beloppet.

Vid transporten måste korna formligen bäras ut ur stallet och forslas på vagn. Enligt senare ingånget meddelande ha korna måst nedslaktas, enär någon förbättring i deras tillstånd icke inträtt — de förmodade icke ens röra sig, utan lågo alltjämt på samma sida. Man tror, att hästarna kunna repa sig.

Åklagaren har nu yrkat ansvar för »djurplågeri under synnerligen försvårande omständigheter».

Fallet är i sin ytterlighet dess bättre mera sällsynt i djurskyddets historia, ehuru liknande tilldragelser ingalunda saknas, men det äger sitt stora intresse för djurskyddsarbetet så till vida, att det givit oss bevis på att myndigheterna verkligen kunna, där omständigheterna så påkalla, låta skilja illa hanterade djur från deras ägare — en rätt, som mången menar, att myndigheterna sakna.

1915.

Till De svenska djurskyddsföreningarnas Centralförbund.

I Eder ovan åberopade skrivelse ombads jag att göra ett *uttalande* angående det förhållandet, att *polismyndighet icke äger rätt att i fall, där sådant kan synas av behovet påkallat, skilja det plågade djuret från sin ägare för att förhindra ett fortsatt djurplågeri*. Flera än en gång har jag brytt min hjärna inför denna sak och lyckligtvis, fastän — jag medger det gärna — i direkt strid mot gällande lag och praxis, alltid funnit någon utväg för att åtminstone för en halv dag eller så få djuret skilt från dess plågoande. Med den erfarenhet jag såsom polisman sålunda vunnit i dylika saker, kan jag ej annat än betrakta det som en brist, att icke strafflagens 18 kap. 16 § är avfattad på sådant sätt, att den ger t. ex. allmän åklagare rätt att omedelbart och intill dess faran för en fortsatt grymhet är överstånden skilja djur från den som mot sådant visar uppenbar grymhet. Utan att för tillfället vilja ange exempel på, huru ett sådant tillägg till lagen skulle lyda, finner jag dock saken avhjälpst med allenast några få ords tillägg till ovan angivna lagrum.

Med utmärkt högaktning

Martin Winlöf.

Stadsfiskal i Örrsköldsvik, förut i Piteå.

Ur de anmälningar om dylika fall, som till Djurskyddsföreningarnas Centralförbund och andra djurskyddsorganisationer ingått från lokala djurskyddsföreningar i landet, skall jag icke göra några utdrag, enär de ju kunna betecknas såsom uttryck för en särskild ömsinhet om djuren, som här ej kan komma i betraktande. Jag åberopar alltigenom endast sakkunniga och de om denna angelägenhet närmast erfarna och hoppas härmed ha till fullo ådagalagt att lösningen av denna viktiga fråga, som alltsedan år 1899 fått anstå, ej längre bör undanskjutas.»

I 18 kap. 16 § strafflagen stadgas: »Visar någon i behandling av djur uppenbar grymhet; straffes med böter. Äro omständigheterna synnerligen försvärande; må till fängelse i högst sex månader dömas.»

*Utskottets
yttrande.*

Denna lydelse har lagrummet erhållit genom tid efter annan vidtagna lagändringar, i det att dels tillämpligheten har utsträckts att omfatta behandlingen av icke blott, såsom ursprungligen var fallet, »egna eller andras kreatur», utan djur i allmänhet, dels ock straffmaximum höjts, först från 100 till 500 kronor och sedermera, vid synnerligen försvärande omständigheter, till fängelsestraff.

I förevarande motion framställes icke något yrkande på skärpning i straffrättsligt hänseende av den gällande bestämmelsen, vare sig i fråga om definitionen på straffbart djurplågeri eller i fråga om straffsatsen. Där-
emot gör motionären gällande, att straffbudet bör kompletteras med lagstadgande av annan art. I fråga om vissa fall av groft fortvarande djurplågeri är enligt hans mening icke tillfyllest att samhället reagerar med straffhot och straff, utan den sedliga känslan kräver att myndigheterna utrustas med lagbestämd befogenhet att avstyrande ingripa, i nödfall på det sätt att det plågade djuret tillsvidare skiljes från sin innehavares besittning och ställes under nödig vård, eller ock, om annan utväg ej finnes, genom avlivande befrias från sina lidanden.

Enligt vad motionären erinrat, har vid tidigare tillfällen, nämligen åren 1896 och 1898, denna fråga motionsvis lagts under riksdagens övervägande, i samband med andra spörsmål rörande effektivare djurskydd. Motionerna avstyrktes av lagutskottet, men ett yrkande i ifrågavarande riktning blev det sistnämnda året bifallet av andra kammaren och hade jämväl i första kammaren förespråkare.

Sedan dess har denna fråga vilat. Då den genom förevarande motion ånyo bringas under riksdagens prövning, vill det synas utskottet som om densamma under de förflutna decenniernas lopp får anses hava kommit i viss mån i ett annat läge. Under inflytande av såväl ovannämnda

skärpningar av straffsatsen i 18 kap. 16 § strafflagen som den allmänna rättskänslans gradvis stegrade reaktion mot en grym behandling av djuren, har man i rättstillämpningen kommit att finna sig befogad till en vidsträcktare tolkning av uttrycket »uppenbar grymhet» i lagrummet, än tidigare torde varit fallet. Sålunda lärer man numera vara ense om att straff för djurplågeri bör ådömas icke blott den som av lust att tillfoga lidande eller av rått övermod förövar egentlig misshandel mot djur genom prygling, stympning o. s. v.; utan till dylikt straff anses jämväl den hemfalla, som av grov likgiltighet eller långt driven snikenhet lämnar sina djur utan nödig föda eller vård, eller som utan nödtvång tillfogar dem lidande genom överdrivna ansträngningar eller genom underlåten behörig hänsyn till sår eller sjukdom, varmed djuret är behäftat.

Men just i fråga om vissa grövre fall av dessa sistnämnda slag av djurplågeri synes det icke kunna förnekas, att den skyldiges befordrande till laga näpst icke är till fyllest för att tillfredsställa det sedliga medvetandet. I fråga om en akut djurplågande handling eller ett snart övergående grymt behandlingssätt över huvud är tydligen intet annat medel än straff påkallat, utöver den befogenhet, som utan behov av lagstadgande givetvis tillkommer i första hand polismyndighet och under vissa omständigheter en var enskild att ingripa till avstyrande av ett pågående ofog. Men annorlunda ställer sig saken i fråga om ett fortvarande lidande, som tillfogas djuren genom en alltjämt fortsatt vanvård eller överansträngning. Å ena sidan kan rättskänslan icke finna sig tillfredsställd med den förväntan, att den skyldige i sinom tid, måhända efter en länge utdragen rättegång, skall erhålla sitt vederbörliga straff, om emellertid, trots tillsägelse, trots väckt ansvarstalan, djurens vanvård oförändrad består. Och onekligen förekomma fall, om ock lyckligtvis sällsynta, där en trilska eller slö likgiltighet föreligger, som icke låter sig brytas genom åtal, knappast genom straffdom. Å andra sidan är en avstyrande åtgärd i dessa fall en vida allvarsammare sak, enär dels ett verkligt och varaktigt besittningsingrepp kan bliva av nöden, dels utväg kan saknas att bestrida de med omhändertagande och vård förenade kostnaderna. Man kan alltså icke förvåna sig över, om, såsom motionären giver exempel på, polismyndighet finner sig i saknad av lagstöd icke äga befogenhet till ett dylikt ingripande.

Utskottet finner alltså motionens syfte behjärtansvärt. Det får emellertid ingalunda förbises, att ett realiserande av detta syfte är förenat med avsevärda svårigheter, som i allt fall bjuda att man här framgår med synnerlig försiktighet. Motionären har själv betonat att han inser, att

den ifrågasatta befogenheten till ingripande måste kringgärdas med betryggande garantier. Skall emellertid syftet i tillfredsställande mån uppnås, kunna dessa garantier icke lämpligen sökas i ett domstolens beslut, avkunnat i samband med straffdomen i själva djurplågerimålet. Särskilt på landsbygden, med den omgång, varmed rättegångssättet där esomoftast är förenat, komme den nödiga åtgärden i så fall gärna att vidtagas först då det är för sent. Mot att lägga bestämmanderätten i de underordnade polismyndigheternas hand kan anföras, att uppfattningen om vad som är att betrakta som verkligt djurplågeri växlar högst betydligt hos olika funktionärer; och även om man fordrar tillstyrkande utlåtande från distriktsveterinär, kvarstår alltjämt, att även hos dessa tjänstemän åskådningarna i frågan skifta efter sinnesart och betraktelsesätt i hög grad. Med hänsyn härtill kunde ifrågasättas att lägga avgöranderätten hos länets högsta polismyndighet, Konungens befallningshavande. Men i så fall torde antingen förfarandet bliva förenat med alltför stor omgång och tidsutdräkt, eller ock komme beslutet i själva verket att stödja sig på den underordnades ingångna rapport. Det torde därför i regel vara att föredraga, att den underordnade myndigheten får själv fatta sitt beslut på eget ansvar.

Finner man sig böra stanna vid en sådan utväg, är det emellertid desto mera av nöden att skapa garantier mot missgrepp. Inträffande dylika missgrepp skulle nämligen icke blott kännas synnerligen kränkande för dem som därav drabbas, utan ock vara ägnade att bringa djurskydds-saken i misskredit. Först och främst torde sålunda befogenheten till åtgärd, som innebär ett ej blott helt tillfälligt skiljande från besittningen eller som medför kostnader, avsedda att i sista hand drabba djurets innehavare, böra starkt begränsas till uppenbara fall av groft djurplågeri. Och vidare torde behörigheten av den vidtagna åtgärden om möjligt med det snaraste bringas under domstols prövning, utan att djurets ägare behöver vidtaga särskild anstalt härför. För sådant ändamål synes befogenheten till ingrepp av här åsyftade art lämpligen kunna bindas vid förutsättningen, att den mot vilken detsamma riktas redan blivit delgiven stämning med ansvarsyrkande för djurplågeriet, eller att han åtminstone blivit för sådan stämmings delgivning sökt. Domstolen skulle sedan tillkomma att, på vilket stadium av målet anledning därtill förekomme, upptaga till prövning frågan om åtgärdens bestånd, samt att i slutliga utslaget avgöra om uppkomna kostnader borde bäras av den tilltalade eller av den som företagit åtgärden eller ock stanna å statsverket.

Med nu givna antydningar vill utskottet självfallet icke göra anspråk

på att hava givit någon slutgiltig lösning av förevarande spørsmål, utan endast ett första bidrag till dess utredning. Att en dylik utredning kommer till stånd, finner sig emellertid utskottet böra förorda. Slutligen må anmärkas, att om lagbestämmelser i frågan utarbetas, desamma icke, på sätt motionären ifrågasatt, lämpligen kunna inarbetas i eller såsom tillägg fogas till 18 kap. 16 § strafflagen.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av herr Wavrinskys motion, I: 28, må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t taga i övervägande huruvida, i vilken omfattning och på vad sätt, i fall av svårartat fortvarande djurplågeri genom vanvård eller annan uppenbar grymhet, offentlig myndighet må tilläggas befogenhet att, där ej rättelse annorledes kan vinnas, ombesörja djurets vårdande eller befrielse från dess lidande, samt därefter för riksdagen framlägga de förslag, vartill sådant övervägande kan föranleda.

Stockholm den 19 maj 1915.

På lagutskottets vägnar:

ALBERT PETERSSON.